

PŘÍPRAVA KOMPLEXNÍHO ŠTÁBNÍHO NÁCVIKU TERITORIÁLNÍHO VELENÍ

V soudobé válce, charakterizované použitím zbraní hromadného ničení, narůstají požadavky na polní vojska a ekvivalentně i na připravenost orgánů, které řeší obranu a zabezpečení teritoria státu i bojujících svazů, svazků a útvarů.

Zkušenosti a poznatky z válek potvrzují, že úspěch bojujících stran v mnohém závisel i na silách a prostředcích států vyčleňovaných k zabezpečení chodu národního hospodářství, obrany a ochrany jeho teritoria. Úspěchu ve válečném konfliktu bylo dosahováno vzájemným skloubením připravenosti polních vojsk k vedení úspěšných operací s činností teritoria státu.

Souběžně s přípravou velitelů, štábů a vojsk polního velení probíhá i příprava orgánů vyčleňovaných k řízení teritoria jak ve vojenských, tak i nevojenských složkách. V podmínkách velitelství a štábu vojenského okruhu je řízena v souladu s Plánem hlavních úkolů a základních opatření velitelství a štábu na výcvikový rok. Pozornost je zaměřena na velitelskou přípravu (zvyšování teoretických znalostí) a na štábní nácviky (zdokonalování praktických návyků). Tematika a obsah této přípravy vychází z požadavků RMNO na výcvikový rok a z potřeb zabezpečení činnosti teritoria v soudobých podmínkách vedení války.

V článku se budu zabývat některými otázkami a zkušenostmi z přípravy teritoriálního velení vojenského okruhu a z uskutečňování komplexního štábního nácviku.

Termíny i tematika komplexních štábních nácviků (KŠN) jsou uvedeny ve Směrnici velitele okruhu ke splnění úkolů RMNO ve výcvikovém roce. Při plánování úkolů na výcvikový rok je vhodné, aby časově i obsahově navazovaly na přípravu polního velení. Myslím, že je ucelenější a efektivnější při zpracovávání KŠN pro teritoriální velení vycházet z připravených nácviků polního velení, a to jak ze zámyslu nepřítelů i vlastních vojsk, tak i časového a obsahového průběhu vlastního KŠN.

K přípravě komplexního štábního nácviku teritoriálního velení je určována užší zpracovatelská skupina z příslušníků teritoriálního velitelství a štábu vojenského okruhu.

Hlavním zpracovatelem je pracovník oddělení operační přípravy. Příslušníky skupiny jsou zpracovatelé z jednotlivých správ a samostatných oddělení štábu vojenského okruhu. Činnost této skupiny řídí hlavní zpracovatel na základě pokynů řídícího KŠN.

Základním dokumentem pro přípravu nácviku je **Pojetí** komplexního štábního nácviku teritoriálního velení vojenského okruhu, jehož přílohou je **Plán přípravy** komplexního štábního nácviku teritoriálního velení (viz ev. č. 368-GŠ ČSLA/OS z roku 1983). Tyto připravuje hlavní zpracovatel na základě pokynů vydaných velitelem nebo NŠ teritoriálního velení. Mohou **obsahovat**:

- pojetí komplexního štábního nácviku — téma, učební cíle, doba a místo konání a jeho účastníci,
- období cvičení — jejich název, doba trvání, učební úkoly a časový průběh,
- metodické pokyny pro zpracování KŠN — druh a název dokumentace, kterou je možné využít k zpracování a vlastního provedení nácviků, číslování a dislokace vlastních vojsk, výchozí situace (vojsk i u národního hospodářství), výchozí sestava polních vojsk, vojenského okruhu a nepřítel v pásmu fronty,
- složení zpracovatelské skupiny,
- dokumenty zpracovávané v průběhu KŠN,
- složení skupiny rozboru,
- plán přípravy komplexního štábního nácviku — úkol s pořadovým číslem, opatření, dokument, termíny, kdo řídí, zpracovatel, spoluúčast na zpracování dokumentu a součinnost, metodika práce zpracovatelské skupiny.

Dokument podepisuje zástupce velitele a schvaluje velitel okruhu (není vydáván štábu, slouží jen pro potřebu hlavního zpracovatele). Z časového hlediska je optimální tyto dokumenty zpracovat a schválit tak, aby stanovené termíny zpracování KŠN byly zahrnuty do dvouměsíčního plánu hlavních úkolů a základních opatření velitelství a štábu.

To předpokládá úzkou součinnost zpracovatele s plánovací skupinou štábu.

Po schválení pojetí přistupuje zpracovatel ke tvorbě prvního dokumentu — **Nařízení** pro zpracování komplexního štábního nácviku teritoriálního velení vojenského okruhu, které slouží k orientaci celého štábu okruhu na přípravu a uskutečnění KŠN a pro zpracování potřebné dokumentace. Může obsahovat data, na základě kterých bylo nařízeno provést štábní nácvik, termín jeho konání, určení zpracovatelů (včetně hlavního zpracovatele), stanovení doby prvního shromáždění zpracovatelů; jeho přílohou je **Plán přípravy** komplexního štábního nácviku.

Tento dokument schvaluje náčelník štábu okruhu a je vydáván správám a samostatným oddělením štábu, které se podílejí na přípravě uvedeného zaměstnání.

V období mezi vydáním nařízení a prvním shromážděním zpracovatelů připravuje hlavní zpracovatel spolu s dalšími spolupracovníky štábu (zejména ZS, OMS, SCHV) **Zámysl** komplexního štábního nácviku teritoriálního velení okru-

hu, který je základním výchozím dokumentem k jeho řízení. Má grafickou a textovou část.

Grafickou část zpravidla zpracováváme na mapě 1 : 200 000 a může obsahovat:

- téma, cíle a dobu provedení komplexního štábního nácviku, název, trvání a učební úkoly jednotlivých období, výchozí situaci vlastních polních vojsk (o dva stupně níže), uskupení pozemního vojska, letectva a vojska PVO, rozmístění týlových svazků a zařízení,

- výchozí situaci svazků, útvarů a zařízení teritoria vojenského okruhu, uskupení a rozmístění vojenských složek obrany a obrany teritoria, velitelská stanoviště vojenského okruhu, teritoriálních orgánů státní správy (ROR, ROS, KVS, OVS, KVUSS, KSVD), rozmístění důležitých objektů teritoriálních orgánů státní správy (mimoarmádní složky — LM, SNB, CO atp.), HAS, PŘAS, hlavní železniční tahy využívané orgány teritoria,

- výchozí situaci svazků nepřítelů, zámysly vlastních vojsk i nepřítelů (včetně možnosti působení výsadek a diverzních skupin na teritoriu vojenského okruhu), možné úderY ZHN (vlastní i nepřátelské), vedené na teritoriu vojenského okruhu,

- vyhodnocení skutečné radiační a chemické situace po pozemních jaderných a chemických úderech,

- situace sousedů — u pozemních polních vojsk na šířku vševojskového svazku (o dva stupně níže), u sousedních vojenských okruhů (vpravo, vlevo, vzadu), velitelská stanoviště, hlavní bojové jednotky a objekty (v šířce pásma od hranice mezi vojenskými okruhy do hloubky 50 km sestavy sousedního okruhu),

- zámysl činnosti jednotek a zařízení mimoarmádních složek branného systému státu,

- předpokládaný vývoj jednotlivých situací, činnosti nepřítelů a vlastních vojsk po obdobích nácviku (barevně odlišit v tabulce legendy),

- čáry dotyku pozemních vojsk protistojících stran k zahájení každého období.

V případě nutnosti a k zabezpečení přehlednosti grafického zámyslu je možné jedno z období rozpracovat podrobněji na samostatnou mapu stejného měřítka (např. období vedení boje s použitím ZHN a úplným vyhodnocením situace po úderech).

V textové části zámyslu uvádíme:

- téma, učební cíle, dobu a místo konání KŠN,

- krátkou charakteristiku výchozí situace a úkoly stran (západní, východní),

- zámysl stran (západní, východní),

- předpokládaný průběh KŠN — jeho období, trvání, učební úkoly charakteristika situace a krátký průběh činnosti v období, úkoly cvičícího štábu (co bude řešit a jaké dokumenty zpracuje),

- organizaci rozhodčí služby,

- způsob využití prostředků automatizace,

- zkušební úkoly,

- organizaci spojení,

— dobu a místo konání rozboru.

Zámysl podepisuje zástupce velitele a schvaluje velitel vojenského okruhu (štábu se nevzdává).

V termínu, který je stanoven dvouměsíčním plánem hlavních úkolů a základních opatření štábu, jsou **shromáždění** zpracovatelé KŠN teritoriálního velení. K základním dokumentům, které připravujeme k tomuto shromáždění, patří pojetí KŠN s přílohou plánu jeho přípravy, nařízení pro zpracování nácviku, zámysl (rozpracovaný v základních otázkách) a pokyny pro zpracovatele. Shromáždění řídí zástupce velitele. Jeho obsahem může být seznámení s tematikou, cíli, obdobími a učebními úkoly, s nařízením pro zpracování KŠN a plánem jeho přípravy, stanovení způsobu a metodiky přípravy materiálů (včetně termínů), obsahového zaměření jednotlivých dokumentů a podílu zpracovatelů na jejich přípravě, zodpovězení dotazů (upřesnění nejasností), další otázky a závěr shromáždění.

Po shromáždění zpracovatelů začíná souběžná práce na přípravě ostatních řídicích dokumentů, dopracování čistopisu zámyslu a na zpracování **Organizačního nařízení** k provedení komplexního štábního nácviku teritoriálního velení.

Organizační nařízení může obsahovat data, na základě kterých bylo stanoveno připravit KŠN, téma, opatření cvičících k přípravě a provedení vlastního nácviku, úkoly cvičícího štábu v teoretické oblasti, místa KŠN, pohotovost na pracovištích k jeho zahájení, řídicí zaměstnání, způsob, místo a čas zahájení, zabezpečení spojení, opatření k ochraně utajovaných skutečností, topografické, týlové a materiální zabezpečení, ústroj, organizační opatření k výdeji cvičné dokumentace, přípravě pracovišť a jejich vybavení, ke střezení objektů a prostorů nácviku, vyčlenění míst pro odpočinek a k vyzvednutí osobních zbraní, doba místo a účastníci rozboru atd.

Dokument schvaluje náčelník štábu vojenského okruhu a je vydáván správám a samostatným oddělením štábu, které se podílejí na přípravě a uskutečnění KŠN, zpravidla měsíc před vlastním zaměstnáním.

Náměty k řešení situací v jednotlivých obdobích jsou zpracovávány na základě schváleného zámyslu. Jejich obsahem může být: pořadové číslo s uvedením astronomického a operačního času, všeobecná a zvláštní situace (západní, východní), situace nepřítele, politická a mobilizační situace, situace druhů vojsk (RVD, VPVO, ŽV, CHV, spoj.), výzbrojní, tankové a automobilní technické zabezpečení, týlová situace, situace resortů státní správy a MVS, doplňující údaje, převody číslování svazků, povětrnostní situace, údery ZHN uskutečněné do doby vydání námětu, signály, úkoly cvičícím.

K námětům je možné přiložit průsvitky se situací k danému času a celkovému vyhodnocení po úderech ZHN nepřítele i vlastních vojsk atp. (Pokud se některé údaje v průběhu KŠN nemění, není potřeba je v dalších námětech uvádět.)

K procvičovaným učebním úkolům je možné zpracovat další (pomocné) dokumenty, jako např.: zpravodajské informace, rozehry situací (jaderných a chemických úderů, úderů letectva, ztrát atd.) průsvitky se situacemi, nařízením NGŠ ČSLA atp.

Plán řízení KŠN vychází ze schváleného zámyslu a je jedním z hlavních dokumentů. Jeho obsah má zobrazovat předpokládaný průběh celého nácviku a je

nutné jej zpracovat tak, aby umožňoval upřesňování průběhu KŠN a splnění stanovených cílů i učebních úkolů.

Tento plán může **obsahovat**:

- úvodní část — téma, učební cíle, doba i místo provedení, účastníci, výchozí situace a zámysl stran,
- hlavní textovou část — název období KŠN, doba jeho trvání, učební úkoly daného období, charakteristika činnosti stran (západní, východní),
- hlavní grafickou část (ve formě tabulky pro každé období) — čas (astronomický i operační), učební úkol, činnost řídicího a cvičícího teritoriálního velení, poznámka.

K tomuto plánu je možné (jako přílohy) zpracovat přehled hlavních svazků, útvarů a zařízení i jejich doby pohotovosti (frontu i vojenského okruhu), rozehry zahájení války, jaderných a chemických úderů, organizace nových svazků a útvarů atd.

Plán řízení podepisuje náčelník štábu teritoriálního velení, schvaluje řídící cvičení a štábu okruhu se nevydává.

Výchozí materiály k vlastnímu KŠN je možné předat jeho účastníkům den před nácivkem nebo těsně před jeho zahájením (Vševojsk-51-12, str. 37). S úplnou dokumentací k uskutečnění a řízení tohoto zaměstnání nejsou cvičící seznámováni. Praxe potvrzuje, že v první části (v 1. období) nácivku je výhodné procvičit otázky uvádění teritoria do jednotlivých vyšších stupňů bojové pohotovosti, tj. otázky bojové a mobilizační pohotovosti s návazností na plnění úkolů teritoriálním velením za branné pohotovosti státu a zabezpečení úkolů polního velení. Příprava této části cvičení předpokládá úzkou součinnost zpracovatelů s operační skupinou operačního oddělení OS/VO a důkladnou znalost činnosti při přechodu na válečný stav.

Na odpovědném zpracování dokumentace i přípravě cvičících závisí kvalita splnění cílů a učebních úkolů KŠN. Důsledným dodržováním termínů ve zpracování dokumentů a plněním úkolů stanovených na shromáždění zpracovatelů jsou vytvářeny předpoklady pro plánovitou a promyšlenou přípravu zaměstnání a pro dobrou úroveň celého komplexu přípravy teritoriálního štábu.